

Bijlage 1

CBS

Equivalentiefactoren 1995-2000, Voorburg/Heerlen 2004

Equivalentiefactoren 1995-2000

Verklaring der tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
–	= nihil
–	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2003–2004	= 2003 tot en met 2004
2003/2004	= het gemiddelde over de jaren 2003 tot en met 2004
2003/'04	= oogstjaar boekjaar schooljaar enz. beginnend in 2003 en eindigend in 2004
1993/'94–2003/'04	= boekjaar enz. 1993/'94 tot en met 2003/'04

In geval van afronding kan het voorkomen dat de totalen niet geheel overeenstemmen met de som der opgetelde getallen. Verbeterde cijfers in staten en tabellen zijn niet als zodanig gekenmerkt.

Colofon

Samenstelling

Divisie: Sociale en Ruimtelijke
Statistiek
Sector: Statistische Analyse
personen Heerlen

Auteurs

Dr. C.L.J. Siermann
P.J.J. van Teeffelen
L.J.M. Urlings

© Centraal Bureau voor de
Statistiek, Voorburg/Heerlen 2004
Bronvermelding is verplicht.
Vereenvoudiging voor eigen
gebruik of intern gebruik is
toegestaan.

Inhoud

Colofon	3
1. Inleiding	4
1.1 Achtergrond van het onderzoek	4
1.2 Aanleiding tot het onderzoek	4
1.3 Doel van het onderzoek	4
1.4 Gewenst resultaat van het onderzoek	5
2. Methode	5
2.1 De Budgetverdelingsmethode	5
2.2 Datamateriaal	8
3. Belangrijkste uitkomsten	9
3.1 Aggregatie	9
3.2 Belangrijkste uitkomsten	10
4. Tabellen	12
Verwijzingen	24
Appendix A	25
Technische toelichting bij de budgetverdeling	32
A. Verdeling op basis van externe gegevens	32
B. Verdeling op basis van overige BO-gegevens	35
C. Marginale analyse van bestedingen	35
D. Marginale analyse op basis van penetratiegraad	38
E. Verdeling op basis van ruimtebeslag in de woning	38
Appendix B	39
A. Steekproef aantallen (gewogen)	40
B. Achtergrondgegevens steekproef	41

Centraal Bureau voor de Statistiek

1. Inleiding

1.1 Achtergrond van het onderzoek

Het gebruik van het besteedbaar huishoudensinkomen als indicator voor welvaart heeft als nadeel dat geen rekening gehouden wordt met verschillen in omvang en samenstelling van huishoudens. Met behulp van een equivalentieschaal (= stelsel van equivalentiefactoren) is het mogelijk het besteedbare inkomen voor deze verschillen te corrigeren. De verdeling van de aldus gecorrigeerde inkomens heet de *gestandaardiseerde inkomensverdeling*. De belangrijkste toepassingsmogelijkheden van equivalentieschalen zijn standaardisatie van inkomensverdelingen en toetsing van niveau en structuur van sociale-zekerheidsuitkeringen zoals kinderbijslag en bijstand.

In de economische literatuur is inmiddels een breed scala van equivalentieschalen besproken. Het is van groot belang te onderkennen dat de keuze van een equivalentieschaal de uitkomsten van welvaartsvergelijkingen beïnvloedt. Eventuele (beleids)conclusies kunnen daardoor zelfs lijnrecht tegenover elkaar komen te staan (zie bijvoorbeeld Buhmann e.a., 1988).

Er zijn twee klassen van empirisch afgeleide equivalentieschalen te onderscheiden: *empirisch-objectieve* en *empirisch-subjectieve* methoden. Objectieve en subjectieve methoden verschillen met name in het gehanteerde welvaartsconcept. Empirisch-objectieve methoden gaan uit van het (via budgetonderzoeken waargenomen) feitelijk consumptief gedrag van huishoudens. Deze methoden gaan uit van een materieel welvaartsconcept. Empirisch-subjectieve methoden gaan uit van oordelen van huishoudens over hun eigen welvaartssituatie. Hierbij spelen ook niet-materiële aspecten een rol.

Binnen de klasse van empirisch-objectieve schalen is door het CBS de equivalentieschaal volgens de 'Budgetverdelingsmethode' ontwikkeld. Equivalentiefactoren berekend met deze methode zijn in het verleden onder andere gebruikt bij het vaststellen van niveau en verhoudingen van de kinderbijslagbedragen, de toetsing van bijstandnormen en de vaststelling van alimentatienormen. Het CBS gebruikt deze schaal voornamelijk bij de inkomensstandaardisatie ten behoeve van de koopkracht- en inkomensstatistieken.

1.2 Aanleiding tot het onderzoek

De aanleiding tot het onderzoek 'Equivalentiefactoren 1995-2000' was een verzoek van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) om de huidige set CBS-equivalentiefactoren te actualiseren en aan te vullen met een aantal extra gegevens over kosten van kinderen. Voor een nadere toelichting op deze aanvullende wensen van SZW zie paragraaf 1.4 'Gewenst resultaat van het onderzoek'.

1.3 Doel van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is het verkrijgen van een actuele set equivalentiefactoren toepasbaar op alle frequent voorkomende typen van niet-institutionele huishoudens.

1.4 Gewenst resultaat van het onderzoek

Het in het projectplan omschreven gewenste resultaat bestaat uit twee delen:

1. actualisatie van de set equivalentiefactoren zoals gepubliceerd in het CBS-rapport Equivalentiefactoren 1990-1995 (Schiepers en Kickken, 1998).
2. a. differentiatie van gegevens over 'kosten van kinderen' naar huishoudens met en zonder kinderopvang.
b. tabellen 'kosten van kinderen' met de volgende indeling van de variabele 'leeftijd van het oudste kind': 0-3 jaar, 4-11 jaar, 12-15 jaar, 16-17 jaar.

2. Methode

2.1 De Budgetverdelingsmethode

De in dit onderzoek toegepaste Budgetverdelingsmethode is reeds uitgebreid beschreven (CBS, 1986; CBS, 1988; CBS, 1993a en Schiepers e.a., 1993). Daarom worden in dit rapport alleen de eigenschappen van de methode (vooronderstellingen, definities en operationalisaties) besproken die van direct belang zijn voor correct gebruik en interpretatie van de uitkomsten van de methode. Voor verdere gegevens over de methode wordt verwezen naar bovengenoemde publicaties.

Basisveronderstelling

De Budgetverdelingsmethode veronderstelt dat *besparingen beschouwd kunnen worden als uitgestelde bestedingen*. De Budgetverdelingsmethode verdeelt de *bestedingen* over de huishoudensleden (tussen ouders en kinderen, tussen de partners). Als besparingen uitgestelde bestedingen zijn, geldt deze verdeelsleutel ook voor de besparingen en daarmee ook voor het besteedbaar inkomen. De in dit rapport berekende equivalentiefactoren zijn dan te gebruiken voor de standaardisatie van het besteedbaar inkomen.

Definities

Onder inkomen wordt het huishoudensinkomen verstaan. Dit inkomen bestaat uit de som van de inkomens van de afzonderlijke huishoudensleden. Het *besteedbaar inkomen* is het bruto inkomen (inclusief inkomen uit eigen woning) verminderd met de loon-, inkomsten- en vermogensbelasting, met de premies sociale zekerheid en andere betaalde overdrachten (onder andere premies ziektekostenverzekering en betaalde alimentatie). In Schema 1 is weergegeven hoe het besteedbaar inkomen is opgebouwd. Voor een uitgebreide beschrijving en verantwoording van dit inkomensbegrip zie CBS (1993b). Tussen de out-of-pocket uitgaven en de *bestedingen* van een huishouden bestaan verschillen. Het belangrijkste voorbeeld hiervan is de eigen woning: voor huiseigenaren wordt de economische huurwaarde van hun huis tot de bestedingen gerekend. De hypotheeklasten, de kosten voor groot onderhoud en een aantal andere eigenaarslasten blijven buiten de bestedingen.

De economische huurwaarde van een eigen woning komt overeen met de huur van een vergelijkbare

huurwoning. Uitgaven die bij de berekening van het besteedbaar inkomen in mindering zijn gebracht worden niet tot de bestedingen gerekend. Belangrijke voorbeelden hiervan zijn de hypotheekrente en de premies ziektekostenverzekering (ziekenfondspremie of voor particulier verzekerden een bedrag dat gelijk is aan de premie voor een particuliere verzekering waarvan het pakket gelijk is aan het ziekenfonds-pakket). Voor een uitgebreide beschrijving van het bestedingenbegrip zie CBS (1993c).

Schema 1

Besteedbaar inkomen naar componenten

Winst uit onderneming	+
Inkomen uit arbeid	
w.o.	
Loon, salaris en overige inkomsten uit niet in dienstbetrekking verrichte arbeid	+
Inkomen uit vermogen	
w.o.	
Ontvangen rente, inkomsten uit effecten, dividenden e.d.	+
Betaalde rente op consumptief krediet	-
Ontvangen netto huur, netto pacht etc.	+
Inkomen uit eigen woning	+
w.v.	
Toegerekende economische huurwaarde	+
Groot onderhoud, afschrijving, eigenaarsdeel OZB, erfpacht	-
Rente hypotheek	-
Ontvangen overdrachten	
w.o.	
Overdrachten rechtstreeks van de overheid (o.a. ABW, IOAW, studiebeurs, tegemoetkoming studiekosten, individuele huursubsidie, rijksbijdrage eigen woningbezit)	+
Overdrachten sociale verzekeringen (o.a. ZW, AAW/WAO, WW, AKW, AOW, ANW)	+
Pensioen, lijfrente	+
Echtscheidingsuitkeringen	+
Betaalde overdrachten	
w.o.	
Premies sociale verzekeringen (o.a. ZW, AAW/WAO, WW, AOW, ANW, AWBZ)	-
Ziekenfondspremie	-
Premie voor particuliere ziektekostenverzekering (standaardpakket)	-
Premie voor lijfrenten	-
Premies voor periodieke uitkering bij ziekte en ongeval	-
Alimentatie voor ex-echtgeno(o)t(e)	-
Kinderalimentatie	-
Belastingen	
Loon-, inkomsten- en vermogensbelasting	-

Legenda:

- + = het bestanddeel telt positief mee
- = het bestanddeel telt negatief mee

Operationalisatiemethode algemeen

Bij het verdelen van de bestedingen tussen ouders en kinderen, respectievelijk hoofdkostwinner en partners, worden globaal vier goederengroepen onderscheiden:

- goederen die uitsluitend door kinderen worden geconsumeerd (bijvoorbeeld kinderkleding, kinderopvang, speelgoed).
- goederen die uitsluitend door volwassenen worden geconsumeerd (bijvoorbeeld kleding voor volwassenen).
- individuele goederen die zowel door kinderen als door volwassenen worden geconsumeerd (bijvoorbeeld voeding).
- goederen die door het huishouden collectief (of deels collectief) worden geconsumeerd (bijvoorbeeld woning).

Voor zover dat mogelijk is, geschiedt de verdeling aan de hand van specifieke onderzoeksresultaten. Deze kunnen uit het Budgetonderzoek zelf afkomstig zijn (zoals bij ‘kleding zonder nadere aanduiding’), maar ook uit betrouwbare externe onderzoeken (zoals bij ‘voeding’). In het geval deze specifieke onderzoeksgegevens ontbreken worden de verdelingen bepaald via de ‘marginale analyse’. Dit is de analyse van verschillen in zogenaamde Engelcurven van huishoudens met verschillende samenstelling. Een Engelcurve beschrijft het verband tussen het verbruik van een bepaald goed enerzijds en de verbruiksbepalende kenmerken anderzijds.

Voor elk goed wordt aldus berekend welk deel aan de kinderen toevalt, respectievelijk aan de partner. De bij elkaar opgetelde bedragen leveren de bestedingen voor de kinderen respectievelijk de partner op. In het spraakgebruik worden deze bestedingen ook wel met ‘kosten van kinderen’ respectievelijk ‘kosten van een partner’ aangeduid. In voorkomende gevallen is in dit rapport bij dat spraakgebruik aangesloten. Benadrukt dient echter te worden dat het hier *niet* gaat om *minimaal noodzakelijke bestedingen*, hetgeen de term ‘kosten’ suggereert. Het gaat echter om *feitelijke uitgaven* ten behoeve van de kinderen respectievelijk de partner. Een overzicht van de verdelingen is, incl. toelichting, opgenomen in Appendix A.

Operationalisaties van variabelen en afbakening van de populatie

Wat betreft de operationalisaties van variabelen en afbakening van de onderzoekspopulatie is zoveel mogelijk aangesloten bij het vorige CBS-onderzoek naar equivalentiefactoren (zie CBS, 1998). Dit is gedaan om de vergelijkbaarheid van de uitkomsten in de tijd zo groot mogelijk te maken. De belangrijkste keuzen worden hier nog even toegelicht.

- ‘kosten van kinderen’ zijn afgeleid voor huishoudens met kinderen (paren met kinderen en eenoudergezinnen) waarvan de hoofdkostwinner (= de ouder met het hoogste persoonlijke inkomen) jonger is dan 65 jaar en alle kinderen jonger dan 18 jaar zijn.
- de variabele *een-/tweeverdiener* is afgeleid voor paren zonder kinderen waarvan de hoofdkostwinner jonger is dan 65 jaar en voor paren met kinderen waarvan de hoofdkostwinner jonger is dan 65 jaar en alle kinderen jonger dan 18 jaar zijn.
- de materiële welvaart van huishoudens hangt mede af van ‘thuisproductie’ en/of ‘vrije tijd’. Bij welvaartsvergelijkingen tussen een- en tweeverdieners is dit van evident belang: door tweeverdienerschap stijgt, ceteris paribus, het huishoudensinkomen terwijl de tijd beschikbaar voor thuisproductie en vrije tijd afneemt.

- Daarom is het belangrijk dat bij de operationalisatie van het kenmerk *een-/tweeverdiener* een criterium gebruikt wordt waarbij de verschillen in thuisproductie en vrije tijd zo sterk mogelijk in de bestedingspatronen van de onderscheiden groepen tot uiting komen. Dit is de reden om te kiezen voor ‘werkzaamheid’ als criterium: er is sprake van tweeverdienschap als beide partners ‘betaald werk’ als voornaamste activiteit hebben. Andere mogelijke criteria, zoals het ‘hebben van een inkomen (al dan niet uit werk)’ hebben op dit punt minder onderscheidend vermogen.

2.2 Datamateriaal

Het CBS-Budgetonderzoek

De bestedings- en inkomensgegevens waarop de in dit rapport gepresenteerde equivalentiefactoren zijn gebaseerd, zijn afkomstig uit het Budgetonderzoek van het CBS. In dat onderzoek wordt gedetailleerde informatie verzameld over bedragen en hoeveelheden van door huishoudens gekochte goederen en diensten. Dit gebeurt in hoofdzaak met de huishoudboekjesmethode: huishoudens noteren hun uitgaven in huishoudboekjes. Gedurende een korte periode (de zgn. intensieve schrijfperiode van 10 dagen) worden alle aankopen genoteerd. De rest van het jaar (uitgezonderd de vakantieperiodes) worden dagelijks alle uitgaven boven een grensbedrag van 15,88 euro (35 gulden) genoteerd. Wat de vakantieperiodes betreft noteren huishoudens met hoeveel geld ze zijn vertrokken, met hoeveel geld ze zijn teruggekeerd en dagelijks worden de grotere uitgaven en de opgenomen geldbedragen genoteerd. Omdat uit ervaring is gebleken dat bepaalde regelmatig terugkerende bestedingen via de kasboekjesmethode worden onderschat, wordt een aantal bestedingscategorieën gemeten door middel van een aparte vragenlijst, de zgn. vragenlijst *Periodieke Uitgaven*. Dit betreft verzekeringen, woonlasten, contributies, abonnementen, gemeentelijke heffingen, schoolgeld en betalingen voor kinderopvang.

Samenvoegen van onderzoeksjaren

Voor het onderzoek naar equivalentiefactoren is het aantal huishoudens in één onderzoeksjaar te gering. Daarom zijn de gegevens van enkele jaren samengevoegd. De samenvoeging betreft de onderzoeksjaren 1995 tot en met 2000, met in totaal ruim 12 000 huishoudens. Voor een gedetailleerde beschrijving van de samenstelling en achtergrondgegevens van de steekproef zie Appendix B.

Uit de gegevens van de afzonderlijke jaren blijkt dat in deze periode slechts relatief kleine veranderingen in de bestedingspatronen van huishoudens zijn opgetreden. Het samenvoegen van de onderzoeksjaren is hierdoor verantwoord. Met behulp van prijsindexcijfers van de gezinsconsumptie (reeks voor de totale bevolking, prijsindexcijfer 2000 = 100) zijn alle gegevens op het prijsniveau van 2000 gebracht. Hierbij zijn voor de verschillende bestedingscategorieën de overeenkomstige partiële prijsindexcijfers toegepast en voor de inkomens het algemeen prijsindexcijfer.

Representativiteit

De ongewogen steekproef van het Budgetonderzoek is niet representatief voor de bevolking van Nederland. Dit komt door:

- de over- of ondervertegenwoordiging van bepaalde typen huishoudens bij de samenstelling van de bruto steekproef. Dit is een gevolg van de zogenaamde *optimale allocatie* hetgeen wil zeggen dat er in de steekproef bewust meer huishoudens worden opgenomen van groepen met een grote spreiding in

het niveau van de bestedingen. Van groepen met een lage spreiding kan immers met een relatief kleine steekproef worden volstaan.

- de selectiviteit van de uitval.

Door middel van weging wordt hiervoor gecorrigeerd. Na weging kunnen geldige uitspraken worden gedaan over de bestedingen van de totale bevolking en van de belangrijkste huishoudenstypen. De weging geschiedt via *poststratificatie*: voor ieder huishouden wordt een weegfactor vastgesteld op basis van vergelijking van randtotalen van de steekproef met uit andere bronnen bekende randtotalen van de totale populatie. In de weging worden de volgende variabelen betrokken:

- huishoudensinkomen
- huishoudensgrootte
- geslacht (bij eenpersoonshuishoudens)
- sociaal economische categorie van de hoofdkostwinner
- woonsituatie (huur-/koopwoning)

De randtotalen van de totale populatie zijn afkomstig uit de Inkomensstatistiek, de Huishoudensstatistiek en het Woningbehoeftenonderzoek van het CBS.

3. Belangrijkste uitkomsten

3.1 Aggregatie

Het is mogelijk om voor ieder huishouden in de steekproef op basis van de gemaakte budgetverdeling een ‘micro-equivalentiefactor’ te berekenen, daarna de huishoudens in te delen naar relevante huishoudenskenmerken en vervolgens per categorie van huishoudens de gemiddelde equivalentiefactor te berekenen. Deze aanpak zou echter bij minder vaak voorkomende huishoudenstypen tot onbetrouwbare uitkomsten leiden vanwege een te klein aantal waarnemingen in de steekproef. Om dit probleem te vermijden is gekozen voor een modelmatige aanpak op basis van regressie-analyse. Hierbij is de ‘micro-equivalentiefactor’ geregresseerd op een aantal relevante huishoudenskenmerken. In het verleden is in equivalentiefactorenonderzoeken gebruik gemaakt van een exponentiële specificatie van de regressievergelijkingen. Deze specificatie blijkt echter niet bij alle huishoudenstypen goed bij het datamateriaal vanaf het Budgetonderzoek 1990 te passen en is daarom in het vorige (1998) en het huidige equivalentiefactorenonderzoek bij huishoudens met kinderen (paren en eenoudergezinnen) vervangen door een (beter bij de data passende) lineaire specificatie.

Om een goede aanpassing van het model bij de data te krijgen is net als in het vorige equivalentiefactorenonderzoek gebruik gemaakt van een aantal dummyvariabelen met betrekking tot de leeftijd van het oudste kind. Bij paren met kinderen zijn verder aparte regressies geschat voor een- en tweeverdieners. Voor de tabellen die differentiëren naar huishoudens met en zonder kinderopvang (tabel 8 en 9) is in het basismodel gebruik gemaakt van een kinderopvang-dummyvariabele. Om het leeftijdseffect goed te kunnen onderscheiden van het kinderopvangeffect is ook nog de interactie tussen de kinderopvangdummy en

de dummy voor de laagste leeftijdscategorie (0-3 jaar) van het oudste kind gebruikt. De schattingsresultaten worden gegeven in tabel 1. Deze regressies leveren per huishouden in de steekproef puntschattingen voor de equivalentiefactoren c.q. procentuele kosten van kinderen op. Deze puntschattingen zijn vervolgens gemiddeld. Het voordeel van deze werkwijze is dat dit ook voor weinig voorkomende huishoudentypen betrouwbare uitkomsten oplevert.

3.2 *Belangrijkste uitkomsten*

In de tabellen 2-9 zijn de procentuele ‘kosten van kinderen’ weergegeven. Procentuele kosten van kinderen zijn de bestedingen voor kinderen als percentage van de totale bestedingen van het huishouden. De gepresenteerde uitkomsten hebben alleen betrekking op huishoudens met 1, 2 of 3 kinderen. Huishoudens met meer dan 3 kinderen zijn onvoldoende in de steekproef vertegenwoordigd om betrouwbare uitspraken over te kunnen doen. In de tabellen 10-15 zijn de equivalentiefactoren weergegeven. Als standaardhuishouden (= het huishoudentype waarvoor de equivalentiefactor gelijk is aan 1) is gekozen voor het eenpersoonshuishouden.

Bij paren met kinderen zijn de equivalentiefactoren tot stand gekomen door vermenigvuldiging van de factoren die voor kosten van kinderen corrigeren met de gemiddelde equivalentiefactor van paren zonder kinderen (gedifferentieerd naar een- en tweeverdieners). Hiermee wordt bereikt dat het eenpersoonshuishouden ook voor paren met kinderen het standaardhuishouden is.

In tabel 16 staan gegevens over de gemiddelde bestedingen aan kinderopvang bij paren met kinderen. Onder kinderopvang worden in dit rapport zowel de bestedingen aan crèche verstaan als die aan peuterspeelzaal, dagverblijf of kinderopvang thuis (waaronder kosten van een babysit).

Vanwege de beperkte omvang van de steekproef is een aantal huishoudentypen onvoldoende in de steekproef vertegenwoordigd. Voor dergelijke huishoudentypen zijn equivalentiefactoren afgeleid met behulp van een niet-lineaire extrapolatie van de overige uitkomsten. In tabel 15 worden equivalentiefactoren gepresenteerd uitsluitend gedifferentieerd naar aantal volwassenen en aantal kinderen. Voor huishoudens die niet in tabel 15 voorkomen, kan de equivalentiefactor berekend worden m.b.v. de formule $E = \{A + (0,8 * C)\}^{0,5}$. In deze formule is E de equivalentiefactor, A het aantal volwassenen in het huishouden en C het aantal kinderen in het huishouden.

Huishoudensgrootte

Zoals verwacht is de huishoudensgrootte verreweg het meest bepalend voor de hoogte van de equivalentiefactoren. De equivalentiefactoren (en de kosten van kinderen) stijgen bijvoorbeeld bij een toename van het aantal kinderen. De kosten nemen echter minder dan evenredig met het aantal kinderen toe: net als bij volwassenen is er sprake van ‘schaalvoordelen’ bij consumptie (bijvoorbeeld bij goederen zoals kleding, schoeisel en speelgoed).

Inkomen

Huishoudens met hogere inkomens hebben, ceteris paribus, lagere equivalentiefactoren. Dat betekent dat de *procentuele* kosten van kinderen respectievelijk van de partner afnemen als het inkomen toeneemt. Zie voor huishoudens met kinderen bijvoorbeeld de tabellen 2 en 4. Bij paren met kinderen is dit inkomenseffect minder sterk dan bij eenoudergezinnen en paren zonder kinderen.

Leeftijd van het oudste kind

De kosten naar leeftijd van het oudste kind vertonen een U-vormig verloop. De bestedingen voor de allerjongsten (0-3 jaar) overtreffen de uitgaven van de daarop volgende leeftijdsklasse (4-11 jaar). Dit is met name het gevolg van de hoge uitgaven aan kinderopvang voor de allerjongsten (zie tabel 8 en 9). Vanaf de leeftijdsklasse die begint bij 12 jaar stijgen de bestedingen ten behoeve van kinderen.

Het U-vormig verloop van de bestedingen voor kinderen is voor het eerst geconstateerd in het vorige CBS-onderzoek naar equivalentiefactoren (CBS, 1998). In vroegere CBS-onderzoeken naar equivalentiefactoren (CBS 1988, CBS 1993a) bleken de kosten van kinderen het laagst in de jongste leeftijdscategorie.

Een-/tweeverdiener

De equivalentiefactoren van tweeverdienende paren met kinderen zijn, bij gelijk inkomen en gezinsfase, hoger dan die van eenverdieners. Dit is een gevolg van zowel hogere kosten van kinderen als van hogere kosten van een partner. De hogere kosten van kinderen bij tweeverdieners worden veroorzaakt door de hogere bestedingen aan kinderopvang (tabel 8). De hogere kosten van een werkende partner hangen direct samen met het hebben van werk. Zo hebben tweeverdienende paren met kinderen hogere autokosten (zowel qua aanschaf als in gebruik). Daarnaast valt te constateren dat tweeverdienende paren met kinderen een gedeelte van de huishoudelijke productie vervangen door marktgoederen. Zo zijn de bestedingen aan 'huishoudelijke dienstverlening' aanzienlijk hoger dan bij vergelijkbare eenverdienende paren met kinderen.

4. Tabellen

Tabel 1
Regressies equivalentiefactoren, 1995-2000

	coëfficiënt	t-waarden
Paren met kinderen		
Basisvariant		
<i>Afhankelijke variabele</i>		
B/(B-Bk)		
<i>Verklarende variabelen eenverdieners</i>		
Besteedbaar inkomen	-0,0000005987	-9
Leeftijd oudste kind 0-3 jaar	0,0301	6
Leeftijd oudste kind 12-15 jaar	0,0392	8
Leeftijd oudste kind 16-17 jaar	0,0755	12
Paar met 2 kinderen	0,1675	36
Paar met 3 kinderen	0,2928	50
Constante term	1,2126	202
R ² =0,59		
<i>Verklarende variabelen tweeverdieners</i>		
Besteedbaar inkomen	-0,0000001999	-2
Leeftijd oudste kind 0-3 jaar	0,0520	9
Leeftijd oudste kind 12-15 jaar	0,0025	0
Leeftijd oudste kind 16-17 jaar	0,0583	7
Paar met 2 kinderen	0,0000	-2
Paar met 3 kinderen	0,1715	31
Constante term	1,1933	138
R ² =0,57		
Variante t.b.v. tabellen 8 en 9		
<i>Afhankelijke variabele</i>		
B/(B-Bk)		
<i>Verklarende variabelen eenverdieners</i>		
Besteedbaar inkomen	-0,0000006523	-10
Leeftijd oudste kind 0-3 jaar	0,0157	3
Leeftijd oudste kind 12-15 jaar	0,0469	9
Leeftijd oudste kind 16-17 jaar	0,0836	13
Paar met 2 kinderen	0,1623	35
Paar met 3 kinderen	0,2871	49
Kinderopvang	0,0241	4
Interactie (Kinderopvang*leeftijd oudste kind 0-3 jaar)	0,0133	2
Constante term	1,2114	203
R ² =0,60		

Tabel 1 (slot)
Regressies equivalentiefactoren, 1995-2000

	coëfficiënt	t-waarden
<i>Verklarende variabelen tweeverdieners</i>		
Besteedbaar inkomen	-0,0000003278	-4
Leeftijd oudste kind 0-3 jaar	0,0259	4
Leeftijd oudste kind 12-15 jaar	0,0229	3
Leeftijd oudste kind 16-17 jaar	0,0811	10
Paar met 2 kinderen	0,1612	29
Paar met 3 kinderen	0,3173	40
Kinderopvang	0,0365	5
Interactie (Kinderopvang*leeftijd oudste kind 0-3 jaar)	0,0235	3
Constante term	1,1871	140

R²=0,59

Eenoudergezinnen

Afhankelijke variabele

B/(B-Bk)

Verklarende variabelen

Besteedbaar inkomen	-0,0000010424	-2
Leeftijd oudste kind 0-3 jaar	0,0600	3
Leeftijd oudste kind 12-15 jaar	0,0404	3
Leeftijd oudste kind 16-17 jaar	0,1032	5
Eenoudergezin met 2 kinderen	0,1842	13
Eenoudergezin met 3 kinderen	0,3845	17
Constante term	1,3354	63

R²=0,49

Paren zonder kinderen

Afhankelijke variabele

LN(Bp/(B-Bp))

Verklarende variabelen

Besteedbaar inkomen	-0,0000014067	-11
Leeftijd meest verdienende partner	0,0003	1
Paar zonder kinderen, tweeverdiener	0,0350	3
Paar zonder kinderen, meest verdienende partner 65 jaar of ouder	-0,1014	-9
Constante term	-0,9115	-47

R²=0,06

B = totale bestedingen van het huishouden

Bk = kosten van kinderen

Bp = kosten van de partner

Tabel 2
Procentuele kosten van kinderen van paren met kinderen, 1995-2000 ¹⁾

	Besteedbaar inkomen (x 1 000 euro)					Totaal
	tot 16	16 tot 22,5	22,5 tot 30	30 tot 40	40 of meer	
Eenverdieners						
met 1 kind	18	17	17	16	17	17
leeftijd oudste kind:						
0 - 5 jaar	17	16	17	16	16	17
6 - 11 jaar	x	16	15	13	x	15
12 - 17 jaar	19	19	19	19	17	19
met 2 kinderen	28	27	26	26	25	26
leeftijd oudste kind:						
0 - 5 jaar	27	26	26	27	25	26
6 - 11 jaar	27	26	25	25	23	25
12 - 17 jaar	31	29	28	28	26	28
met 3 kinderen	36	33	32	32	30	32
leeftijd oudste kind:						
0 - 5 jaar	35	34	34	31	32	33
6 - 11 jaar	36	32	31	31	30	32
12 - 17 jaar	37	33	34	33	31	33
Tweeverdieners						
met 1 kind	19	17	18	17	17	17
leeftijd oudste kind:						
0 - 5 jaar	19	17	18	18	18	18
6 - 11 jaar	20	17	15	16	14	16
12 - 17 jaar	.	18	18	17	17	17
met 2 kinderen	26	27	26	26	27	26
leeftijd oudste kind:						
0 - 5 jaar	26	27	27	27	28	27
6 - 11 jaar	23	28	25	25	26	25
12 - 17 jaar	27	27	27	27	26	27
met 3 kinderen	x	35	35	33	33	34
leeftijd oudste kind:						
0 - 5 jaar	.	x	37	37	31	36
6 - 11 jaar	x	33	34	32	31	32
12 - 17 jaar	x	35	35	34	34	35

1) Standaardhuishouden is het eenpersoonshuishouden.
 Meest verdienende partner jonger dan 65 jaar.

Tabel 3

Procentuele kosten van kinderen van paren met kinderen, 1995-2000 ¹⁾

	Besteedbaar inkomen (x 1 000 euro)					Totaal
	tot 16	16 tot 22,5	22,5 tot 30	30 tot 40	40 of meer	
Eenverdieners						
met 1 kind	18	17	17	16	17	17
leeftijd oudste kind:						
0 - 3 jaar	18	17	18	16	16	17
4 - 11 jaar	15	16	15	13	x	15
12 - 15 jaar	18	18	18	16	17	17
16 - 17 jaar	20	21	21	22	18	21
met 2 kinderen	28	27	26	26	25	26
leeftijd oudste kind:						
0 - 3 jaar	27	27	26	29	26	27
4 - 11 jaar	27	26	25	25	23	25
12 - 15 jaar	33	28	28	27	26	27
16 - 17 jaar	29	32	30	30	27	30
met 3 kinderen	36	33	32	32	30	32
leeftijd oudste kind:						
0 - 3 jaar	x	x	36	x	x	34
4 - 11 jaar	35	33	31	31	30	32
12 - 15 jaar	x	32	33	33	32	33
16 - 17 jaar	x	34	35	34	29	33
Tweeverdieners						
met 1 kind	19	17	18	17	17	17
leeftijd oudste kind:						
0 - 3 jaar	19	18	19	18	18	18
4 - 11 jaar	20	16	15	16	15	16
12 - 15 jaar	.	17	16	16	16	16
16 - 17 jaar	.	x	20	18	17	18
met 2 kinderen	26	27	26	26	27	26
leeftijd oudste kind:						
0 - 3 jaar	x	24	29	29	30	29
4 - 11 jaar	25	29	25	25	26	25
12 - 15 jaar	x	27	26	26	25	26
16 - 17 jaar	x	x	29	29	27	28
met 3 kinderen	x	35	35	33	33	34
leeftijd oudste kind:						
0 - 3 jaar	.	.	x	x	x	38
4 - 11 jaar	x	35	34	32	31	33
12 - 15 jaar	x	34	33	34	32	33
16 - 17 jaar	x	x	43	34	37	37

1) Meest verdienende partner jonger dan 65 jaar

Bestedingen ten behoeve van kinderen als percentage van de totale bestedingen.

Tabel 4**Procentuele kosten van kinderen van eenoudergezinnen, 1995-2000 ¹⁾**

	Besteedbaar inkomen (x 1 000 euro)					Totaal
	tot 16	16 tot 22,5	22,5 tot 30	30 tot 40	40 of meer	
met 1 kind	24	25	25	25	x	24
leeftijd oudste kind:						
0 - 5 jaar	24	26	x	x	.	25
6 - 11 jaar	21	21	23	x	.	21
12 - 17 jaar	26	27	24	x	x	26
met 2 kinderen	34	32	32	31	.	33
leeftijd oudste kind:						
0 - 5 jaar	36	36	x	.	.	35
6 - 11 jaar	34	30	30	.	.	32
12 - 17 jaar	35	33	34	31	.	34

1) Alleenstaande ouder < 65 jaar.

Bestedingen ten behoeve van kinderen als percentage van de totale bestedingen.

Tabel 5**Procentuele kosten van kinderen van eenoudergezinnen, 1995-2000 ¹⁾**

	Besteedbaar inkomen (x 1 000 euro)					Totaal
	tot 16	16 tot 22,5	22,5 tot 30	30 tot 40	40 of meer	
met 1 kind	24	25	25	25	21	24
leeftijd oudste kind:						
0 - 3 jaar	24	27	x	x	.	26
4 - 11 jaar	22	22	25	x	.	22
12 - 15 jaar	25	26	24	x	.	25
16 - 17 jaar	28	30	24	x	x	28
met 2 kinderen	34	32	32	31	.	33
leeftijd oudste kind:						
0 - 3 jaar	.	x	.	.	.	x
4 - 11 jaar	34	31	29	.	.	33
12 - 15 jaar	35	32	33	x	.	33
16 - 17 jaar	36	35	x	x	.	35

1) Alleenstaande ouder < 65 jaar.

Bestedingen ten behoeve van kinderen als percentage van de totale bestedingen.

Tabel 6
Procentuele kosten van kinderen bij paren en eenoudergezinnen, 1995-2000 ¹⁾

	Leeftijd oudste kind				Totaal
	0-3 jaar	4-11 jaar	12-15 jaar	16-17 jaar	
Met 1 kind	18	18	20	22	19
paar, eenverdiener	17	15	17	21	17
paar, tweeverdiener	18	16	16	18	17
eenoudergezin	26	22	25	28	24
Met 2 kinderen	28	26	28	30	27
paar, eenverdiener	27	25	27	30	26
paar, tweeverdiener	29	25	26	28	26
eenoudergezin	x	33	33	35	33
Met 3 kinderen	36	32	34	36	33
paar, eenverdiener	34	32	33	33	32
paar, tweeverdiener	38	33	33	37	34
eenoudergezin *	.	38	41	45	41

1) Meestverdienende partner respectievelijk alleenstaande ouder jonger dan 65 jaar.

Bestedingen ten behoeve van kinderen als percentage van de totale bestedingen.

* Gebaseerd op een steekproefaantal van 43 huishoudens.

. Gegevens ontbreken.

Tabel 7
Procentuele kosten van kinderen bij paren en eenoudergezinnen, 1995-2000 ¹⁾

	Leeftijd oudste kind			Totaal
	0-5 jaar	6-11 jaar	12-17 jaar	
Met 1 kind	18	17	21	19
paar, eenverdiener	17	15	19	17
paar, tweeverdiener	18	16	17	17
eenoudergezin	25	21	26	24
Met 2 kinderen	27	26	28	27
paar, eenverdiener	26	25	28	26
paar, tweeverdiener	27	25	27	26
eenoudergezin	35	32	34	33
Met 3 kinderen	34	32	35	33
paar, eenverdiener	33	32	33	32
paar, tweeverdiener	36	32	35	34
eenoudergezin *	.	38	42	41

1) Meestverdienende partner respectievelijk alleenstaande ouder jonger dan 65 jaar.

Bestedingen ten behoeve van kinderen als percentage van de totale bestedingen.

* Gebaseerd op een steekproefaantal van 43 huishoudens.

. Gegevens ontbreken.

Tabel 8
Procentuele kosten van kinderen van paren met kinderen, 1995-2000 ¹⁾

	Zonder kinderopvang	Met kinderopvang	Totaal
Eenverdieners			
met 1 kind	16	19	17
leeftijd oudste kind:			
0 - 3 jaar	15	19	17
4 - 11 jaar	15	15	15
12 - 15 jaar	17	x	17
16 - 17 jaar	21	.	21
met 2 kinderen	26	27	26
leeftijd oudste kind:			
0 - 3 jaar	25	27	27
4 - 11 jaar	25	26	25
12 - 15 jaar	27	31	27
16 - 17 jaar	30	x	30
met 3 kinderen	32	32	32
leeftijd oudste kind:			
0 - 3 jaar	36	33	34
4 - 11 jaar	31	32	32
12 - 15 jaar	33	32	33
16 - 17 jaar	33	x	33
Tweeverdieners			
met 1 kind	16	19	17
leeftijd oudste kind:			
0 - 3 jaar	15	20	18
4 - 11 jaar	15	17	16
12 - 15 jaar	16	x	16
16 - 17 jaar	18	x	18
met 2 kinderen	26	27	26
leeftijd oudste kind:			
0 - 3 jaar	23	29	29
4 - 11 jaar	24	26	25
12 - 15 jaar	26	26	26
16 - 17 jaar	28	x	28
met 3 kinderen	34	34	34
leeftijd oudste kind:			
0 - 3 jaar	.	38	38
4 - 11 jaar	31	33	33
12 - 15 jaar	33	33	33
16 - 17 jaar	37	x	37

1) Standaardhuishouden is het eenpersoonshuishouden.
Meest verdienende partner jonger dan 65 jaar.

Tabel 9						
Procentuele kosten van kinderen van paren met kinderen, 1995-2000 ¹⁾						
	Besteedbaar inkomen (x 1 000 euro)					Totaal
	tot 16	16 tot 22,5	22,5 tot 30	30 tot 40	40 of meer	
Zonder kinderopvang						
met 1 kind	18	17	16	15	16	16
leeftijd oudste kind:						
0 - 3 jaar	18	16	16	13	13	15
4 - 11 jaar	16	16	15	14	16	15
12 - 15 jaar	18	18	17	16	17	17
16 - 17 jaar	20	21	21	20	18	20
met 2 kinderen	27	26	26	26	25	26
leeftijd oudste kind:						
0 - 3 jaar	27	26	25	25	x	25
4 - 11 jaar	26	26	25	24	23	25
12 - 15 jaar	31	28	27	26	25	27
16 - 17 jaar	30	31	30	29	27	29
met 3 kinderen	37	32	33	32	32	33
leeftijd oudste kind:						
0 - 3 jaar	x	.	x	.	.	x
4 - 11 jaar	36	31	32	31	30	31
12 - 15 jaar	x	33	33	34	32	33
16 - 17 jaar	x	36	36	34	32	34
Met kinderopvang						
met 1 kind	20	18	20	20	18	19
leeftijd oudste kind:						
0 - 3 jaar	19	18	20	20	19	19
4 - 11 jaar	x	x	18	17	14	16
12 - 15 jaar	x	.	.	.	x	x
16 - 17 jaar	x	x
met 2 kinderen	28	27	27	27	27	27
leeftijd oudste kind:						
0 - 3 jaar	28	27	28	29	29	28
4 - 11 jaar	28	27	26	25	26	26
12 - 15 jaar	.	x	27	27	25	27
16 - 17 jaar	.	x	x	x	x	x
met 3 kinderen	33	35	33	33	31	33
leeftijd oudste kind:						
0 - 3 jaar	.	x	38	37	x	36
4 - 11 jaar	33	35	33	32	31	33
12 - 15 jaar	x	x	34	34	32	33
16 - 17 jaar	.	.	x	.	x	x

1) Standaardhuishouden is het eenpersoonshuishouden.
Meest verdienende partner jonger dan 65 jaar.

Tabel 10
Equivalentiefactoren van paren met kinderen, 1995-2000 ¹⁾

	Besteedbaar inkomen (x 1 000 euro)					Totaal
	tot 16	16 tot 22,5	22,5 tot 30	30 tot 40	40 of meer	
Eenverdieners						
met 1 kind	1,70	1,68	1,67	1,66	1,64	1,67
leeftijd oudste kind:						
0 - 5 jaar	1,69	1,68	1,67	1,65	1,63	1,67
6 - 11 jaar	x	1,64	1,63	1,62	x	1,63
12 - 17 jaar	1,72	1,72	1,71	1,70	1,67	1,70
met 2 kinderen	1,91	1,90	1,89	1,88	1,85	1,89
leeftijd oudste kind:						
0 - 5 jaar	1,91	1,90	1,88	1,87	1,84	1,88
6 - 11 jaar	1,89	1,87	1,86	1,85	1,79	1,86
12 - 17 jaar	1,96	1,94	1,93	1,92	1,89	1,93
met 3 kinderen	2,08	2,06	2,06	2,05	2,02	2,05
leeftijd oudste kind:						
0 - 5 jaar	2,08	2,05	2,05	2,03	1,95	2,03
6 - 11 jaar	2,06	2,05	2,04	2,02	1,98	2,03
12 - 17 jaar	2,14	2,12	2,11	2,09	2,07	2,09
Tweeverdieners						
met 1 kind	1,68	1,68	1,68	1,68	1,67	1,68
leeftijd oudste kind:						
0 - 5 jaar	1,71	1,70	1,70	1,69	1,68	1,69
6 - 11 jaar	1,64	1,63	1,63	1,63	1,62	1,63
12 - 17 jaar	.	1,65	1,67	1,66	1,67	1,67
met 2 kinderen	1,90	1,89	1,89	1,88	1,88	1,88
leeftijd oudste kind:						
0 - 5 jaar	1,90	1,90	1,91	1,90	1,89	1,90
6 - 11 jaar	1,88	1,87	1,87	1,86	1,85	1,86
12 - 17 jaar	1,91	1,89	1,90	1,89	1,89	1,89
met 3 kinderen	x	2,10	2,10	2,09	2,09	2,09
leeftijd oudste kind:						
0 - 5 jaar	.	x	2,11	2,11	2,08	2,10
6 - 11 jaar	x	2,09	2,09	2,08	2,07	2,08
12 - 17 jaar	x	2,10	2,10	2,11	2,11	2,11

1) Standaardhuishouden is het eenpersoonshuishouden.
 Meest verdienende partner jonger dan 65 jaar.

Tabel 11**Equivalentiefactoren van paren met kinderen, 1995-2000 ¹⁾**

	Besteedbaar inkomen (x 1 000 euro)					Totaal
	tot 16	16 tot 22,5	22,5 tot 30	30 tot 40	40 of meer	
Eenverdieners						
met 1 kind	1,70	1,68	1,67	1,66	1,64	1,67
leeftijd oudste kind:						
0 - 3 jaar	1,70	1,69	1,67	1,66	1,63	1,67
4 - 11 jaar	1,66	1,64	1,63	1,62	x	1,63
12 - 15 jaar	1,71	1,70	1,69	1,67	1,65	1,69
16 - 17 jaar	1,76	1,75	1,73	1,72	1,69	1,73
met 2 kinderen	1,91	1,90	1,89	1,88	1,85	1,89
leeftijd oudste kind:						
0 - 3 jaar	1,93	1,92	1,90	1,89	1,86	1,90
4 - 11 jaar	1,89	1,87	1,86	1,85	1,80	1,86
12 - 15 jaar	1,95	1,93	1,92	1,90	1,88	1,91
16 - 17 jaar	1,99	1,98	1,97	1,95	1,93	1,96
met 3 kinderen	2,08	2,06	2,06	2,05	2,02	2,05
leeftijd oudste kind:						
0 - 3 jaar	x	x	2,08	x	x	2,08
4 - 11 jaar	2,06	2,05	2,04	2,02	1,97	2,03
12 - 15 jaar	x	2,10	2,09	2,08	2,05	2,08
16 - 17 jaar	x	2,15	2,14	2,12	2,10	2,13
Tweeverdieners						
met 1 kind	1,68	1,68	1,68	1,68	1,67	1,68
leeftijd oudste kind:						
0 - 3 jaar	1,71	1,71	1,70	1,70	1,69	1,70
4 - 11 jaar	1,64	1,63	1,63	1,63	1,62	1,63
12 - 15 jaar	.	1,64	1,63	1,63	1,62	1,63
16 - 17 jaar	.	x	1,71	1,71	1,70	1,70
met 2 kinderen	1,90	1,89	1,89	1,88	1,88	1,88
leeftijd oudste kind:						
0 - 3 jaar	x	1,94	1,94	1,93	1,93	1,93
4 - 11 jaar	1,88	1,87	1,87	1,86	1,85	1,86
12 - 15 jaar	x	1,87	1,87	1,87	1,86	1,87
16 - 17 jaar	x	x	1,95	1,94	1,93	1,94
met 3 kinderen	x	2,10	2,10	2,09	2,09	2,09
leeftijd oudste kind:						
0 - 3 jaar	.	.	x	x	x	2,15
4 - 11 jaar	x	2,09	2,09	2,08	2,07	2,08
12 - 15 jaar	x	2,09	2,09	2,08	2,07	2,08
16 - 17 jaar	x	x	2,17	2,16	2,15	2,16

1) Standaardhuishouden is het eenpersoonshuishouden.

Meest verdienende partner jonger dan 65 jaar.

Tabel 12
Equivalentiefactoren van eenoudergezinnen, 1995-2000 ¹⁾

	Besteedbaar inkomen (x 1 000 euro)					Totaal
	tot 16	16 tot 22,5	22,5 tot 30	30 tot 40	40 of meer	
met 1 kind	1,34	1,33	1,31	1,30	x	1,33
leeftijd oudste kind:						
0 - 5 jaar	1,34	1,33	x	x	.	1,34
6 - 11 jaar	1,31	1,29	1,27	x	.	1,30
12 - 17 jaar	1,37	1,35	1,35	x	x	1,36
met 2 kinderen	1,51	1,50	1,50	1,51	.	1,51
leeftijd oudste kind:						
0 - 5 jaar	1,49	1,49	x	.	.	1,49
6 - 11 jaar	1,49	1,48	1,46	.	.	1,48
12 - 17 jaar	1,55	1,54	1,51	1,51	.	1,53

1) Standaardhuishouden is het eenpersoonshuishouden.
 Alleenstaande ouder jonger dan 65 jaar

Tabel 13
Equivalentiefactoren van eenoudergezinnen, 1995-2000 ¹⁾

	Besteedbaar inkomen (x 1 000 euro)					Totaal
	tot 16	16 tot 22,5	22,5 tot 30	30 tot 40	40 of meer	
met 1 kind	1,34	1,33	1,31	1,30	x	1,33
leeftijd oudste kind:						
0 - 3 jaar	1,37	1,35	x	x	.	1,36
4 - 11 jaar	1,31	1,29	1,28	x	.	1,30
12 - 15 jaar	1,34	1,33	1,32	x	.	1,34
16 - 17 jaar	1,41	1,40	1,38	x	x	1,40
met 2 kinderen	1,51	1,50	1,50	1,51	.	1,51
leeftijd oudste kind:						
0 - 3 jaar	.	x	.	.	.	x
4 - 11 jaar	1,49	1,48	1,46	.	.	1,48
12 - 15 jaar	1,53	1,52	1,50	x	.	1,52
16 - 17 jaar	1,59	1,58	x	x	.	1,58

1) Standaardhuishouden is het eenpersoonshuishouden.
 Alleenstaande ouder jonger dan 65 jaar

Tabel 14						
Equivalentiefactoren van paren zonder kinderen, 1995-2000 ¹⁾						
	Besteedbaar inkomen (x 1 000 euro)					Totaal
	tot 16	16 tot 22,5	22,5 tot 30	30 tot 40	40 of meer	
Meest verdienende partner jonger dan 65 jaar						
eenverdieners	1,39	1,38	1,38	1,37	1,35	1,38
tweeverdieners	1,41	1,40	1,39	1,38	1,36	1,38
Meest verdienende partner 65 jaar of ouder						
	1,36	1,35	1,34	1,33	1,32	1,35

1) Standaardhuishouden is het eenpersoonshuishouden.

Tabel 15					
Equivalentiefactoren, 1995-2000 ¹⁾					
	Aantal kinderen (jonger dan 18 jaar)				
	0	1	2	3	4
Aantal volwassenen					
1	1,00	1,33	1,51	1,76 *	1,95 *
2	1,37	1,67	1,88	2,06	2,28 *
3	1,73 *	1,95 *	2,14 *	2,32 *	2,49 *
4	2,00 *	2,19 *	2,37 *	2,53 *	2,68 *

1) Standaardhuishouden is het eenpersoonshuishouden.

*) Op basis van extrapolatie.

Tabel 16						
Gemiddelde bestedingen aan kinderopvang van paren met kinderen ¹⁾						
	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Eenverdiener	214	209	227	262	294	254
Tweeverdiener	684	759	1 007	1 031	1 092	1 062
Totaal	382	439	543	590	685	662

1) Meest verdienende partner jonger dan 65 jaar en alle kinderen jonger dan 18 jaar.
Bedragen in prijzen (euro) van 2000.

Verwijzingen

Buhmann B. e.a., 1988, Equivalence scales, well-being, inequality, and poverty: sensitivity estimates across ten countries using the Luxembourg income study (LIS) database, *Review of Income and Wealth*, 34(2).

CBS, 1986, *Kosten van Kinderen, methodologie van een budgetverdeling en toepassing op de uitkomsten van de Budgetonderzoeken 1971 t/m 1981*.

CBS, 1988, *Huishoudensequivalentiefactoren volgens de budgetverdelingsmethode*, Supplement bij de Sociaal-economische maandstatistiek 88/2.

CBS, 1993a, *Equivalentiefactoren volgens de budgetverdelingsmethode, 1986-1990; belangrijkste uitkomsten*, Supplement bij de Sociaal-economische maandstatistiek 93/5.

CBS, 1993b, *Inkomen per definitie*, Supplement bij de Sociaal-economische maandstatistiek 93/5.

CBS, 1993c, *Van verbruik naar bestedingen; de uitgaven van huishoudens opnieuw gedefinieerd*, Supplement bij de Sociaal-economische maandstatistiek 93/5.

CBS, 1997, *Budgetonderzoek 1995, Kerncijfers*.

CBS, 1998, *Equivalentiefactoren 1990-1995*.

Schiepers J. e.a., 1993, *Equivalentiefactoren volgens de budgetverdelingsmethode*, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Den Haag.

TNO-Voeding, 1998, *De binnenshuis- en buitenshuisconsumptie van groepen voedingsmiddelen en de inneming van energie en voedingsstoffen door Nederlandse bevolkingsgroepen. Publicatie: "Zo eet Nederland 1998, resultaten van de Voedselconsumptiepeiling 1998"*. ISBN 90 5177 0367.

Appendix A

De budgetverdeling

In de schema's A en B is weergegeven op welke wijze de verschillende goederen zijn verdeeld. In de daarna volgende toelichting worden deze verdelingen nader besproken.

Schema A
Verdeelsleutels ouders/kinderen

	margi- nale analyse op beste- dingen	op basis van ruimte- beslag	margi- nale analyse op pene- tratie- graad	100% aan kinderen	100% aan ouders	op basis van externe gegevens	op basis van overige BO- gegevens
VOEDING							
Aardappelen en groenten						X	
Fruit						X	
Brood						X	
Melk						X	
Kaas						X	
Vlees						X	
Vetten en oliën						X	
Soep						X	
Gebak						X	
Zoet						X	
Niet-alcoholhoudende dranken						X	
Diversen						X	
Alcoholhoudende dranken						X	
Dranken buitenshuis						X	
Frites, broodjes en snacks						X	
Overige maaltijden buitenshuis						X	
IJs						X	
Horeca ongespecificeerd dranken						X	
Horeca ongespecificeerd eten						X	
WONING							
Huur en huurwaarde		X					
Onderhoud woning		X					
Nagelvaste installaties		X					
Tuin en bloemen	X						
Meubelen		X					
Stoffering en versiering		X					
Beddengoed en linnen	X						
Woninginrichting (ongespecificeerd)		X					
Keukengerei en apparatuur	X						
Witgoed			X				
Verwarmingstoestellen		X					
Verlichtingsapparatuur		X					
Reinigingsapparatuur	X						
Overige huishoudelijke apparatuur	X						
Reparatie en huur huish. apparatuur	X						
Brand- en inbraakverzekering		X					
Verwarming en verlichting	X						

Schema A**Verdeelsleutels ouders/kinderen (vervolg)**

	margi- nale analyse op beste- dingen	op basis van ruimte- beslag	margi- nale analyse op pene- tratie- graad	100% aan kinderen	100% aan ouders	op basis van externe gegevens	op basis van overige BO- gegevens
KLEDING							
Herenkleding (incl. sportkleding)						x	
Dameskleding (incl. sportkleding)						x	
Kinderkleding (incl. sportkleding)				x			
Kleding zonder nadere aanduiding							x
Stoffen en maakloon	x						
Herenschoeisel						x	
Damesschoeisel						x	
Kinderschoeisel				x			
Overig schoeisel							x
Opschik	x						
Kleding niet elders genoemd							x
HYGIENE							
Huishoudelijke dienstverlening	x						
Kinderopvang				x			
Reinigingsartikelen	x						
Lichaamsverzorging	x						
Luiers, celstof				x			
Kapper, heren						x	
Kapper, jongens				x			
Kapper, dames						x	
Kapper, meisjes				x			
Kapper zonder nadere aanduiding							x
Cosmetica	x						
Geneesmidd. zelfmed., niet op recept	x						
Geneeskundige hulp	x						
Haarverzorg.apparatuur en -artikelen	x						

Schema A
Verdeelsleutels ouders/kinderen (slot)

	margi- nale analyse op beste- dingen	op basis van ruimte- beslag	margi- nale analyse op pene- tratie- graad	100% aan kinderen	100% aan ouders	op basis van externe gegevens	op basis van overige BO- gegevens
DIVERSEN							
Opleiding	x						
Schrijfbehoeften en lectuur	x						
Huur sportaccommodaties	x						
Sportartikelen en spellen	x						
Boten en caravans			x				
Overige kampeeruitrusting	x						
Verzekeringen voor vakantie							x
Weekendbesteding							x
Vakantie							x
Muziek, zang en toneel	x						
Audiovisuele apparatuur			x				
Personal computer			x				
Overige ontspanning	x						
Contributies sport-, ontspann.verenig.	x						
Film en foto	x						
Huisdieren	x						
Speelgoed				x			
Roken						x	
Openbaar vervoer	x						
Rijwielen	x						
Brommer en motor	x						
Auto, vaste kosten			x				
Auto, variabele kosten	x						
Telefoon	x						
Porti	x						
Overig verkeer en vervoer	x						
Particuliere verzekering n.e.g.	x						
Overige bestedingen n.e.g.	x						
Contributies maatschapp. organisaties	x						
Collectes en donaties	x						

Schema B
Verdeelsleutels partner

	marginale analyse op bestedingen	100% individueel	marginale analyse op penetratiegraad
VOEDING			
Aardappelen en groenten		X	
Fruit		X	
Brood		X	
Melk		X	
Kaas		X	
Vlees		X	
Vetten en oliën		X	
Soep		X	
Gebak		X	
Zoet		X	
Niet-alcoholhoudende dranken		X	
Diversen		X	
Alcoholhoudende dranken		X	
Dranken buitenshuis		X	
Frites, broodjes en snacks		X	
Overige maaltijden buitenshuis		X	
IJs		X	
Horeca ongespecificeerd dranken		X	
Horeca ongespecificeerd eten		X	
WONING			
Huur en huurwaarde	X		
Onderhoud woning	X		
Nagelvaste installaties	X		
Tuin en bloemen	X		
Meubelen	X		
Stoffering en versiering	X		
Beddengoed en linnen	X		
Woninginrichting (ongespecificeerd)	X		
Keukengerei en apparatuur	X		
Witgoed			X
Verwarmingstoestellen	X		
Verlichtingsapparatuur	X		
Reinigingsapparatuur	X		
Overige huishoudelijke apparatuur	X		
Reparatie en huur huishoudelijke apparatuur	X		
Brand- en inbraakverzekering	X		
Verwarming en verlichting	X		

Schema B			
Verdeelsleutels partner (vervolg)			
	marginale analyse op bestedingen	100% individueel	marginale analyse op penetratiegraad
KLEDING			
Herenkleding (incl. sportkleding)		x	
Dameskleding (incl. sportkleding)		x	
Kinderkleding (incl. sportkleding)	x		
Kleding zonder nadere aanduiding		x	
Stoffen en maakloon	x		
Herenschoeisel		x	
Damesschoeisel		x	
Kinderschoeisel	x		
Overig schoeisel		x	
Opschik		x	
Kleding niet elders genoemd		x	
HYGIENE			
Huishoudelijke dienstverlening		x	
Kinderopvang		x	
Reinigingsartikelen	x		
Lichaamsverzorging	x		
Luiers, celstof		x	
Kapper, heren		x	
Kapper, jongens		x	
Kapper, dames		x	
Kapper, meisjes		x	
Kapper zonder nadere aanduiding		x	
Cosmetica		x	
Geneesmiddelen (zelf med.), niet op recept		x	
Geneeskundige hulp		x	
Haarverzorgingsapparatuur en -artikelen		x	

Schema B			
Verdeelsleutels partner (slot)			
	marginale analyse op bestedingen	100% individueel	marginale analyse op penetratiegraad
DIVERSEN			
Opleiding		X	
Schrijfbehoeften en lectuur	X		
Huur sportaccommodaties	X		
Sportartikelen en spellen	X		
Boten en caravans			X
Overige kampeeruitrusting		X	
Verzekeringen voor vakantie		X	
Weekendbesteding		X	
Vakantie		X	
Muziek, zang en toneel		X	
Audiovisuele apparatuur			X
Personal computer			X
Overige ontspanning	X		
Contributies sport- en ontspann.vereniging		X	
Film en foto	X		
Huisdieren	X		
Speelgoed	X		
Roken		X	
Openbaar vervoer		X	
Rijwielen	X		
Brommer en motor	X		
Auto, vaste kosten			X
Auto, variabele kosten	X		
Telefoon	X		
Porti	X		
Overig verkeer en vervoer	X		
Particuliere verzekering n.e.g.	X		
Overige bestedingen n.e.g.	X		
Contributies maatschappelijke organisaties	X		
Collectes en donaties	X		

Technische toelichting bij de budgetverdeling

A. Verdeling op basis van externe gegevens

Voeding

De uitgaven aan voeding (voedingsmiddelen en verteringen buitenshuis) zijn verdeeld aan de hand van gegevens van de Voedselconsumptiepeiling 1998 (VCP 1998). Dit is een onderzoek dat uitgevoerd is door TNO-Voeding. De respondenten zijn afkomstig van een representatief panel van huishoudens met een huisvrouw/huisman jonger dan 75 jaar (AGB Scriptpanel). Aan deze voedselconsumptiepeiling hebben 6 218 personen, in de leeftijd van 1-92 jaar, behorend tot 2 475 huishoudens meegewerkt.

Uit de VCP 1992 zijn gegevens beschikbaar over onder andere de consumptie van voedingsmiddelen gedifferentieerd naar leeftijd en geslacht. Bovendien is bekend of de consumptie thuis of buitenshuis plaatsvindt. Van de consumptie buitenshuis is verder ook nog bekend welk gedeelte van huis meegenomen voedingsmiddelen betreft en welk gedeelte buitenshuis 'verkregen' voedingsmiddelen.

Voedingsmiddelen

Omdat de VCP voedingsmiddelengroepen niet geheel overeenkomen met de voedingsmiddelengroepen van het Budgetonderzoek is de volgende goederenindeling aangehouden. Vetgedrukt zijn de VCP-productgroepen, de getallen zijn de zogenaamde systematische artikelnummers uit het Budgetonderzoek. Een aantal VCP-productgroepen is hetzij om inhoudelijke redenen (homogeniteit van de groep) hetzij om pragmatische redenen (groepen die slechts een zeer klein gedeelte van het budget betreffen) samengevoegd. Bij de verdeling is gebruik gemaakt van de VCP gegevens die betrekking hebben op de verteringen binnenshuis en buitenshuis 'meegenomen'.

Verteringen buitenshuis

Dranken buitenshuis (BO-artikelnummer 119300) is verdeeld aan de hand van de VCP gegevens over buitenshuis verkregen alcoholische en niet-alcoholische dranken (inclusief melk en melkproducten). *Frites, broodjes en snacks buitenshuis* (BO-artikelnummer 119410) is verdeeld aan de hand van de VCP gegevens over buitenshuis verkregen aardappelen, snacks en soep.

Voedingsmiddelen	BO-artikelnnummers
Groenten, aardappelen en peulvruchten	1111 + 1110 + 1129
Fruit	11200 + 112600 + 112700 + 112720
Brood	1100 + 1108
Melk en melkproducten	1180 + 1189
Kaas en eieren	118700 + 118800
Vlees, vleeswaren en gevogelte, vis	1160 + 1166 + 1170 + 1171
Vetten, oliën en hartige sauzen	115 + 118600 + 119040
Soepen en samengestelde gerechten	119100 + 119250
Gebak en koek, noten, zaden en snacks, hartig broodbeleg	1105 + 11280
Suiker, snoep, zoet beleg, zoete sauzen	112500 + 1130 + 1133
Alcoholische dranken	11410
Niet-alcoholische dranken	1135 + 11400 + 11430
Overige voedingsmiddelen	1107 + 119010 + 1198

Maaltijden buitenshuis (BO-artikelnnummers 119420 + 119440) zijn verdeeld aan de hand van de VCP gegevens over buitenshuis verkregen samengestelde gerechten.

Snoep en ijs buitenshuis (BO-artikelnnummers 119500 + 119600) zijn verdeeld aan de hand van de VCP gegevens over buitenshuis verkregen suiker, snoep, zoet beleg en zoete sauzen.

Horeca niet gespecificeerd (BO-artikelnnummer 119700) is eerst opgesplitst tussen dranken buitenshuis en maaltijden e.d. buitenshuis. Dat is gebeurd aan de hand van de uit het BO bekende verhouding van de wél gespecificeerde dranken en maaltijden. Vervolgens is het drankengedeelte verdeeld aan de hand van de VCP gegevens over buitenshuis verkregen alcoholische en niet-alcoholische dranken (inclusief melk en melkproducten). Het maaltijdengedeelte is verdeeld aan de hand van de VCP gegevens over buitenshuis verkregen samengestelde gerechten.

Kanttekeningen:

- in de VCP worden de hoeveelheden genuttigde voeding gemeten in grammen, terwijl in het BO de uitgaven aan voeding in guldens worden gemeten. De in de VCP gevonden verhoudingen komen daarom niet geheel overeen met de verhouding in guldens. Dit verschijnsel is van minder belang naarmate de voedingsmiddelengroepen homogener van samenstelling zijn.
- de gehanteerde verdeelsleutels differentiëren alleen naar leeftijd en geslacht. Impliciet wordt daarmee verondersteld dat bijvoorbeeld het kenmerk een-/tweeverdiener de verdeling tussen ouders en kinderen niet beïnvloedt. Deze veronderstelling is in het vorige onderzoek naar equivalentiefactoren empirisch getoetst met behulp van 'marginale analyse' op de desbetreffende uitgaven. Het bleek dat de impliciet gehanteerde hypothese van uitsluitend leeftijd- en geslachtsafhankelijkheid niet werd verworpen.

Roken

Voor de verdeling tussen volwassenen en kinderen is gebruik gemaakt van naar leeftijd en geslacht gedifferentieerde gegevens uit de Gezondheidsenquête 2001/2002 van het CBS.

Aantal sigaretten per dag naar leeftijd en geslacht		
	Man	Vrouw
Leeftijd (jaar)		
16	2,1	2,2
17	3,9	2,8
18	4,2	2,7
19-24	5,3	4,2
25-34	6,0	3,3
35-44	5,1	5,2
45-54	5,8	4,9
55-64	3,6	3,7
65+	2,1	1,4

Voor kinderen jonger dan 16 jaar zijn geen gegevens bekend uit de Gezondheidsenquête. De meest recente CBS-gegevens voor deze kinderen stammen uit het CBS-Leefsituatieonderzoek van 1997. Daaruit blijkt dat deze groep maximaal 2 procent van de sigarettenconsumptie voor zijn rekening neemt. Omdat de invloed hiervan op de kosten van kinderen is te verwaarlozen, is besloten het aandeel in de sigarettenconsumptie van personen jonger dan 16 jaar gelijk te stellen aan nul.

B. Verdeling op basis van overige BO-gegevens

Kleding zonder nadere aanduiding

Overig schoeisel

Kapper zonder nadere aanduiding

Kleding niet elders genoemd

Deze niet nader gespecificeerde posten zijn verdeeld op basis van de elders in het BO waargenomen verhoudingen tussen bestedingen voor kinderen en volwassenen aan het desbetreffende goed. Bijvoorbeeld: 'Kleding zonder nadere aanduiding' wordt verdeeld door de verhouding tussen bestedingen aan kleding voor kinderen en volwassenen te berekenen en deze verhouding vervolgens toe te passen op de restpost 'Kleding zonder nadere aanduiding'.

Vakantie

Verzekeringen vakantie

Weekendbesteding

Net zoals in het vorige onderzoek naar equivalentiefactoren (Schiepers en Kickken, 1998) leverde de marginale analyse voor de vakantie- (inclusief verzekeringen) en weekendbestedingen geen plausibele uitkomsten op. De kosten van kinderen bleken volgens de marginale analyse bij benadering gelijk aan nul te zijn. Daarom is besloten deze uitgaven evenredig te verdelen over het aantal leden van het huishouden. Dat is voor een groot aantal uitgaven die onder deze goederencategorieën vallen een redelijke veronderstelling.

C. Marginale analyse van bestedingen

Hier wordt toegelicht hoe 'marginale analyse' tot een schatting van de kosten van kinderen respectievelijk van de partner leidt.

Paren met kinderen

Er is gebruik gemaakt van een huishoudenstypologie naar aantal kinderen (0 t/m 5) en een-/tweeverdienschap. In totaal zijn dat $2 \cdot 6 = 12$ huishoudenstypen. Deze typologie is gemodelleerd aan de hand van 11 dummy's.

De referentiecategorie bestaat uit de huishoudens zonder kinderen, eenverdieners. Verder zijn in de regressies opgenomen: besteedbaar huishoudensinkomen, gemiddelde leeftijd van de kinderen, het kwadraat van de gemiddelde leeftijd van de kinderen, de leeftijd van de hoofdkostwinner, en het kwadraat van de leeftijd van de hoofdkostwinner. De kwadratische termen zijn opgenomen om niet-lineaire verbanden tussen het verbruik aan een bepaald goed en de leeftijden correct te modelleren.

Notatie van de variabelen paren met kinderen

B_j	bestedingen aan goed j
INK	besteedbaar huishoudensinkomen
GLK	gemiddelde leeftijd van de kinderen (= 0 indien geen kinderen in het huishouden)
LFH	leeftijd van de kostwinner
PZK2	1 indien eenverdiener zonder kinderen 0 indien anders
PM1K1	1 indien eenverdiener met 1 kind 0 indien anders
PM2K1	1 indien eenverdiener met 2 kinderen 0 indien anders
PM3K1	1 indien eenverdiener met 3 kinderen 0 indien anders
PM4K1	1 indien eenverdiener met 4 kinderen 0 indien anders
PM5K1	1 indien eenverdiener met 5 kinderen 0 indien anders
PM1K2	1 indien tweeverdiener met 1 kind 0 indien anders
PM2K2	1 indien tweeverdiener met 2 kinderen 0 indien anders
PM3K2	1 indien tweeverdiener met 3 kinderen 0 indien anders
PM4K2	1 indien tweeverdiener met 4 kinderen 0 indien anders
PM5K2	1 indien tweeverdiener met 5 kinderen 0 indien anders

De referentiegroep wordt gevormd door de eenverdieners zonder kinderen (PZK1 =1).

Het model:

$$B_j = \alpha + \beta_1 \text{INK} + \beta_2 \text{GLK} + \beta_3 (\text{GLK})^2 + \beta_4 \text{LFH} + \beta_5 (\text{LFH})^2 + \gamma \text{PZK2} + \sum \delta_i \text{PM}_i \text{K1} + \sum \epsilon_i \text{PM}_i \text{K2}$$

Nadat dit model geschat is levert dit, door de kenmerken van het huishouden in de schattingsformule in te vullen, per huishouden een puntschatting van het kinderaandeel op. Voor een huishouden van type PM_iK1 (paar met kinderen, eenverdiener) is de puntschatting van het deel van de bestedingen aan goed j dat aan kinderen wordt uitgegeven:

$$P_j = (B_{j, \text{PM}_i \text{K1}} - B_{j, \text{PZK1}}) / (B_{j, \text{PM}_i \text{K1}})$$

Voor een huishouden van type PM_iK2 (paar met kinderen, tweeverdiener) is de puntschatting van het deel van de bestedingen aan goed j dat aan kinderen wordt uitgegeven:

$$P_j = (B_{j,PM_iK2} - B_{j,PZK2}) / (B_{j,PM_iK2})$$

Per huishouden wordt een dergelijke schatting gemaakt. Vermenigvuldiging met de totale bestedingen van dat huishouden aan goed j levert de bestedingen aan goed j ten behoeve van de kinderen op.

Eenoudergezinnen

Voor eenoudergezinnen is (uiteraard) niet gedifferentieerd naar een- en tweeverdieners. De referentiecategorie bestaat uit de eenpersoonshuishoudens (hoofdkostwinner jonger dan 65 jaar). Verder is het model gelijk aan dat voor paren met kinderen.

Paren zonder kinderen

Bij de berekening van 'kosten van een partner' verloopt de marginale analyse in essentie op dezelfde manier. In het partnermodel zijn de volgende variabelen opgenomen.

Notatie van de variabelen paren zonder kinderen

B_j	bestedingen aan goed j
INK	besteedbaar huishoudensinkomen
LFH	leeftijd van de kostwinner
(LFH) ²	kwadraat leeftijd van de kostwinner
LFP	leeftijd van de partner
(LFP) ²	kwadraat leeftijd van de partner
PZK1	1 indien eenverdiener (hoofdkostwinner jonger dan 65 jaar) 0 indien anders
PZK2	1 indien tweeverdiener (hoofdkostwinner jonger dan 65 jaar) 0 indien anders
PZKO65	1 indien paar zonder kinderen (hoofdkostwinner 65 jaar of ouder) 0 indien anders
EPO65	1 indien eenpersoonshuishouden (65 jaar of ouder) 0 indien anders

De referentiegroep wordt gevormd door de eenpersoonshuishoudens jonger dan 65 jaar.

D. Marginale analyse op basis van penetratiegraad

Duurzame consumptiegoederen onderscheiden zich van andere consumptiegoederen door het feit dat de consument, na eenmaal een duurzaam goed aangeschaft te hebben, geruime tijd in zijn behoeften kan voorzien zonder opnieuw een dergelijk goed te kopen. Dit betekent dat bij een marginale verdeling rekening moet worden gehouden met het aankoopgedrag uit het verleden. Dit komt tot uiting in het al dan niet bezitten van een dergelijk goed. In (CBS, 1986) is uiteengezet hoe de zogenaamde ‘gewogen penetratiegraad’ als criterium voor een schatting van de kosten van kinderen kan worden gehanteerd. In dit onderzoek is daarbij aangesloten. Op basis van gemiddelde aanschafbedragen (ontleend aan BO-gegevens 1995-2000) van een aantal clusters duurzame consumptiegoederen zijn per huishouden ‘gewogen penetratiegraden’ berekend voor de desbetreffende goederen. De term ‘gewogen penetratiegraad’ duidt op de mate waarin *binnen* een huishouden een bepaald cluster duurzame consumptiegoederen aanwezig is. De gewogen penetratiegraad van een cluster is de aanschafwaarde van de feitelijk in het huishouden aanwezige duurzame consumptiegoederen uit dat cluster uitgedrukt als percentage van de aanschafwaarde van het volledige cluster. Deze penetratiegraad is als afhankelijke variabele opgenomen in de marginale regressies, die verder (qua vorm, qua variabelen) gelijk zijn aan die van de marginale analyse van bestedingen.

E. Verdeling op basis van ruimtebeslag in de woning

Bij deze verdeling wordt ervan uitgegaan dat ieder kind een eigen kamer heeft. De verhouding (aantal kamers ten behoeve van de kinderen)/(maximaal aantal individueel beschikbare vertrekken) wordt vervolgens met een factor $2/3$ vermenigvuldigd. De veronderstelling die daarbij gemaakt wordt is dat kinderkamers gemiddeld kleiner zijn dan de overige kamers. Bij de berekening van het maximaal aantal individueel beschikbare vertrekken wordt ervan uitgegaan dat tenminste woonkamer en keuken volledig collectief gebruikt worden. Het maximaal aantal individueel beschikbare vertrekken is dan het totaal aantal vertrekken minus twee.

Appendix B

A. Steekproefaantallen (gewogen)

Steekproefaantallen (gewogen)		
	aantal (absoluut)	%
Alle huishoudens	12 377	100,0
w.v.		
eenpersoonshuishoudens, 65 jaar of ouder	1 389	11,2
eenpersoonshuishoudens, jonger dan 65 jaar	2 735	22,1
paren zonder kinderen, hoofdkostwinner 65 jaar of ouder	1 034	8,4
paren zonder kinderen, hoofdkostwinner jonger dan 65 jaar	2 695	21,8
w.v. eenverdiener	1 273	10,3
w.v. tweeverdiener	1 422	11,5
paren met 1 kind, hoofdkostwinner jonger dan 65 jaar	1 296	10,5
kind jonger dan 18 jaar	912	7,4
w.v. eenverdiener	408	3,3
w.v. tweeverdiener	504	4,1
kind 18 jaar of ouder	384	3,1
paren met 2 kinderen, hoofdkostwinner jonger dan 65 jaar	1 610	13,0
alle kinderen jonger dan 18 jaar	1 363	11,0
w.v. eenverdiener	804	6,5
w.v. tweeverdiener	559	4,5
niet alle kinderen jonger dan 18 jaar	247	2,0
paren met 3 kinderen, hoofdkostwinner jonger dan 65 jaar	585	4,7
alle kinderen jonger dan 18 jaar	501	4,0
w.v. eenverdiener	338	2,7
w.v. tweeverdiener	163	1,3
niet alle kinderen jonger dan 18 jaar	84	0,7
paren met 4 kinderen, hoofdkostwinner jonger dan 65 jaar	124	1,0
alle kinderen jonger dan 18 jaar	100	0,8
w.v. eenverdiener	76	0,6
w.v. tweeverdiener	24	0,2
niet alle kinderen jonger dan 18 jaar	24	0,2
paren met 5 of meer kinderen, hoofdkostw. jonger dan 65 jaar	38	0,3
eenoudergezinnen	657	5,3
w.v. alle kinderen jonger dan 18 jaar	480	3,9
overige huishoudens	213	1,7

B. Achtergrondgegevens steekproef

B1. Achtergrondgegevens steekproef					
	Leeftijd oudste kind				Totaal
	0-3 jaar	4-11 jaar	12-15 jaar	16-17 jaar	
x 1 000 euro					
Eenverdiener					
met 1 kind:					
besteedbaar inkomen	25,4	25,5	25,2	30,8	26,1
w.o. kinderbijslag	0,5	0,7	0,9	0,8	0,7
totale bestedingen	24,1	23,9	24,6	29,8	24,9
met 2 kinderen:					
besteedbaar inkomen	27,1	27,2	28,7	30,3	27,7
w.o. kinderbijslag	1,2	1,5	2,0	2,0	1,6
totale bestedingen	26,4	26,0	29,5	31,6	27,2
met 3 kinderen:					
besteedbaar inkomen	25,2	31,0	33,3	33,6	31,7
w.o. kinderbijslag	1,8	2,4	3,0	3,1	2,6
totale bestedingen	24,6	28,4	31,4	35,6	29,8
Tweeverdieners					
met 1 kind:					
besteedbaar inkomen	33,0	34,4	35,3	37,2	33,9
w.o. kinderbijslag	0,5	0,7	0,9	0,8	0,6
totale bestedingen	29,9	30,7	31,0	33,7	30,5
met 2 kinderen:					
besteedbaar inkomen	34,8	36,4	35,2	35,9	35,8
w.o. kinderbijslag	1,2	1,6	2,0	2,0	1,6
totale bestedingen	32,8	32,9	32,8	34,2	33,0
met 3 kinderen:					
besteedbaar inkomen	32,8	35,6	36,3	39,7	36,3
w.o. kinderbijslag	1,8	2,4	3,0	3,1	2,6
totale bestedingen	26,7	36,2	33,5	41,8	35,9
Eenoudergezinnen					
met 1 kind:					
besteedbaar inkomen	15,4	16,7	17,0	17,5	16,7
w.o. kinderbijslag	0,6	0,7	0,9	0,8	0,8
totale bestedingen	15,6	16,8	17,9	20,1	17,3
met 2 kinderen:					
besteedbaar inkomen	19,3	16,0	19,4	20,6	17,7
w.o. kinderbijslag	1,4	1,6	2,0	1,9	1,8
totale bestedingen	18,0	16,9	18,9	24,9	18,6
met 3 kinderen:					
besteedbaar inkomen	.	14,9	21,1	18,1	18,4
w.o. kinderbijslag	.	2,5	3,0	2,9	2,8
totale bestedingen	.	16,0	20,1	17,3	18,1

B1. Achtergrondgegevens steekproef (slot)

	Leeftijd oudste kind				Totaal
	0-3 jaar	4-11 jaar	12-15 jaar	16-17 jaar	
x 1 000 euro					
Totaal					
met 1 kind:					
besteedbaar inkomen	28,9	25,5	24,7	29,5	27,4
w.o. kinderbijslag	0,5	0,7	0,9	0,8	0,7
totale bestedingen	26,7	23,8	23,7	28,6	25,6
met 2 kinderen:					
besteedbaar inkomen	30,1	29,0	29,5	31,0	29,5
w.o. kinderbijslag	1,2	1,5	2,0	2,0	1,6
totale bestedingen	28,8	27,3	28,9	31,6	28,3
met 3 kinderen:					
besteedbaar inkomen	28,5	31,6	32,8	33,0	32,0
w.o. kinderbijslag	1,8	2,4	3,0	3,1	2,6
totale bestedingen	25,5	30,0	30,6	34,6	30,7

1) Meest verdienende partner jonger dan 65 jaar en alle kinderen jonger dan 18 jaar.

2) Bedragen in prijzen van 2000.

. Gegevens ontbreken.

B2. Achtergrondgegevens steekproef

	Leeftijd oudste kind			Totaal
	0-5 jaar	6-11 jaar	12-17 jaar	
x 1 000 euro				
Eenverdiener				
met 1 kind:				
besteedbaar inkomen	25,0	26,7	27,7	26,1
w.o. kinderbijslag	0,6	0,8	0,8	0,7
totale bestedingen	23,7	25,0	26,9	24,9
met 2 kinderen:				
besteedbaar inkomen	27,0	27,3	29,2	27,7
w.o. kinderbijslag	1,3	1,6	2,0	1,6
totale bestedingen	26,2	25,9	30,2	27,2
met 3 kinderen:				
besteedbaar inkomen	31,3	30,7	33,4	31,7
w.o. kinderbijslag	2,0	2,5	3,0	2,6
totale bestedingen	27,5	28,4	32,8	29,8
Tweeverdieners				
met 1 kind:				
besteedbaar inkomen	33,3	33,6	36,2	33,9
w.o. kinderbijslag	0,5	0,8	0,9	0,6
totale bestedingen	29,6	32,3	32,3	30,5
met 2 kinderen:				
besteedbaar inkomen	34,6	37,4	35,4	35,8
w.o. kinderbijslag	1,3	1,7	2,0	1,6
totale bestedingen	32,7	33,1	33,3	33,0
met 3 kinderen:				
besteedbaar inkomen	34,5	35,7	37,4	36,3
w.o. kinderbijslag	1,9	2,5	3,0	2,6
totale bestedingen	35,2	35,8	36,2	35,9
Eenoudergezinnen				
met 1 kind:				
besteedbaar inkomen	15,4	17,3	17,2	16,7
w.o. kinderbijslag	0,6	0,8	0,9	0,8
totale bestedingen	16,1	16,9	18,6	17,3
met 2 kinderen:				
besteedbaar inkomen	16,0	16,1	19,8	17,7
w.o. kinderbijslag	1,4	1,6	2,0	1,8
totale bestedingen	32,7	33,1	33,3	33,0
met 3 kinderen:				
besteedbaar inkomen	.	14,9	19,9	18,4
w.o. kinderbijslag	.	2,5	3,0	2,8
totale bestedingen	.	16,0	19,0	18,1

B2. Achtergrondgegevens steekproef (slot)

	Leeftijd oudste kind			Totaal
	0-5 jaar	6-11 jaar	12-17 jaar	
x 1 000 euro				
Totaal				
met 1 kind:				
besteedbaar inkomen	28,2	26,0	26,8	27,4
w.o. kinderbijslag	0,5	0,8	0,9	0,7
totale bestedingen	25,9	24,8	25,8	25,6
met 2 kinderen:				
besteedbaar inkomen	29,6	29,0	30,0	29,5
w.o. kinderbijslag	1,3	1,6	2,0	1,6
totale bestedingen	28,4	27,0	29,8	28,3
met 3 kinderen:				
besteedbaar inkomen	32,5	31,3	32,8	32,0
w.o. kinderbijslag	1,9	2,5	3,0	2,6
totale bestedingen	30,3	29,7	32,0	30,7

1) Meest verdienende partner jonger dan 65 jaar en alle kinderen jonger dan 18 jaar.

2) Bedragen in prijzen van 2000.

. Gegevens ontbreken.